

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 173 (303)7 szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 augusztus 3

Szaniszló püspök

Aki még eddig nem érezte meg egy élő város szivedobbanását, az tulajdonképpen csak benne lakik, de nem él vele, nem érti multját, jelenét és nem tud igazán törődni jövőjével. Minden város él, minden városnak van sajátos, sehol másutt fel nem lehelhető léte. Ez az élet akkor indul el, amikor egy távolban élő nagy alapító lerakja az első intézmények alapköveit és medret épít a zajló életnek, irányt szab a további alkotásoknak.

Városunk alapítója, életrehívója után Szent László városa. Ennek a nemes, előkelő származásnak kitüntető bélyegét viselte magán a századok folyása alatt. Szent László építő, alapító akarata volt mindig ennek a városnak dobogó szíve. Pusztíthatta a várost tatár, török, jöhettek a hittől való elpártolás meddő korszakai: ennek a szívnek a dobbanása soha sem szűnt meg.

Legutóbb talán a város egész történelmének legszűkebb, legszomorúbb korszaka volt a zsidó invázió, a szentlászlói szellem eltorzítása. Hála Istennek, már csak volt. A felszabadulás után magához tért ez a város elalétságból és a nemrég lezajlott Szent László ünnepségek hetében újra a régi fény és tisztelet övezte alapítójának szent alakját és újra éltető forrásként áruult elénk szellemének gazdagsága.

Ha ezt az új, tiszta fényt vetítjük vissza a város multjára, sok olyan örvendős mozzanatot, sok olyan példaadó életet fogunk felfedezni, amely ma is buzdítással és jó tanáccsal láthat el bennünket problémáink megoldásában. Az elzsidósodott gondolkodás és izlés csak a liberális Nagyváradot látta meg mindig és csak azt tudta dicsőíteni hitvány sallangjaival, hamis fényeivel. Mi, akik már a nagy alapító király szivedobbanását figyeljük a város életében, az ő szellemének megihletett nagyjait látjuk felénk világítani a távoli és közeli multból. Ezek között van Szaniszló püspök is, akinek vasárnap volt a 150-ik születési évfordulója. A püspöki palota kertjében álló szobrának talpazatára csak annyi van vésvé: a szegények atyja. Mi sem akarunk többet írni róla. A szegények atyja volt olyan korban, amely keveset törődött a szociális bajok orvoslásával.

Visszaemlékezésünket összekapcsoljuk azzal a felhívással, amelyet a polgármester most bocsátott ki a szegények érdekében. Az irtalmas szeretetnek, a szociális gondolkodásnak hagyományai vannak ebben a városban. Ezek a hagyományok ketszegtelenül a nagy alapító király szelleméből táplálkoztak mindig és a város történelmének különböző korszakaiban egy-egy nemes, nagy lélekben átütő erővel lobbantak lángra. A nagy lángokat, a hagyományok gyümölcseit melegít most aprózzuk fel magunk

Stalin drámai találkozón a Szovjetunió elárulásával vadolta meg Churchillt

Teljesen elvesztették a bizalmukat a bolsevikiek az angolszások segítségében

Az NST római jelentése szerint eddig csak portugál forrásból származó hírek emlékeztettek Churchillnek Stalinnal tett látogatásáról. Most a *Popolo di Roma* stockholmi jelentés alapján írja, hogy Churchill találkozott a vörös diktátorral. E jelentés szerint Churchill repülőgéppel utazott Moszkvába és hosszabb megbeszélést folytatott Stalinnal. A hír szerint a megbeszélés igen drámai körülmények között folyt le. Stalin állítólag szemrehányást tett Churchillnek, hogy elárulta a Szovjet Uniót.

Kudarcba fulladt az angolok légitámadása Franciaország és Hollandia ellen

Berlin. (MTI). A Német TI jelenti: A véderő főparancsnokság a Németország ellen szombaton megkísérelt légitámadások sikeres elhárításáról a hadijelentés sikeres kiegészítéseként a következőket közli: Brit vadászok-

telékek szombaton délután Dieppetől nyugatra mintegy 25 kilométernyire berepültek francia megszállott terület fölé. Rövidesen a német elhárítás összpontosított tüzebe kerültek három brit gép kigyulladt és lezuhant.

A szétszórta brit kötelékek maradványai északnyugati irányban a nyílt tenger felé menekültek el. Ugyancsak szombaton délután Vissingen környékén holland megszállott terület fölé repültek be brit Boston mintájú bombázógépek és bombákat dobtak le holland területen. A bombák csekély károkat okoztak és a holland lakosság soraiból néhány áldozatot követeltek. Német vadászok üldözőbe vették a brit gépeket és a Német öböl fölött 5 brit gépet lőttek le. Ugyancsak a Német öböl fölött lelőttek egy magánosan szálló brit gépet is. A brit légierő tehát néhány óra leforgása alatt 9 gépet veszített. Ugyancsakból a harcokból egy német gép nem tért vissza.

Japán vélemény szerint az angol birodalom széthullása elkerülhetetlen

Tokió. (MTI). A Német TI jelenti: A japán rádió tengerészeti szakelőadója előadásában a brit birodalom várható széthullásával foglalkozott. Megemlékezett az angol alsóház titkos vitájáról, amelyen a hajótervezéssel foglalkoztak. A továbbiakban a Japán által okozott hajótervezési veszteségekről emlékezett meg. A hajótervezés vesztesége az Egyesült Államok számára most még elviselhető. Anglia szempontjából azonban végzetes következményei vannak. A hajótervezés teljesen megszakította

Angliának Keletázsia felől való utánpótlását és nagy zavarokat idézett elő a szigetország ellátásában. Nyilvánvaló, hogy Anglia gyors léptekkel halad a pusztulás felé, ha a hajótervezés mellett még a hadihelyzetet is tekintetbe vesszük. Az ázsiai nagy hajóútvoalat, amelyet a britek ezelőtt néhány évvel még nem vettek komolyan, most már a megvalósulás állapota felé közeledik, azonban ezen az útvonalon nem angol hajók szelnek majd az óceánt, hanem a tengelyhatalmak hajói.

Amsterdam. (MTI). A Német TI jelenti: A brit hírtroda közlése szerint a brit közellátási miniszter nyilatkozata arról szól, hogy könnyen lehetséges, Angliának a jövőben mind kevesebb élelemmel kell megelégednie, mint a közelmúltban.

Ujabb brazil hajót sülyesztettek el a tengeralfutárók

Buenos Airesből jelentik (MTI). A Stefani Iroda jelenti: Egy tengeralfutáró az Atlanti tenger partja mentén megtorpedózta a Barbaceanu nevű brazil teherhajót. A háború kitörése óta ez a 13-ik brazil hajó, amelyet elsülyesztettek.

Washingtonból jelentik (Bud. Tud.): Early, a Fehér Ház titkára kijelentette, hogy a munkaerők kormánybiztosa tervezeteket dolgoz ki valamennyi amerikai női munkaerő mozgósításáról. Ez a tervezet kimondja 42 millió 18-65 év közötti amerikai nő összcírását.

Berlinből jelentik (MTI.): Német repülő az elmúlt éjszaka, mint a Német Távirati Iroda illetékes helyről értesül, Középangliaiban robbanó és gyújtóbombákkal bombáztak hadifontoságu berendezéseket.

Angliában még jobban korlátozzák az élelmezést

Stockholm. (MTI). A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint az amerikai haditengerészetiügyi minisztérium közölte, hogy a Karibi-tengeren néhány héttel ezelőtt egy tengeralfutáró megtorpedózott egy közepes nagyságú szovjet hajót. Az elsüllyedt hajó személyzetének életben maradt tagjait Amerika kele-

ti partvidékének egyik kikötőjében tették partra.

Lisszabon. (NST). Newyorki jelentés szerint tegnap Los Angelesben légiridőt rendeltek el, mert a környék fölött idegen repülőgépek tüntek fel. A légiridőről és az idegen repülőgépek tevékenységéről közelebbi részleteket nem közöltek.

között és igazi szentlászlói szellemében, Szaniszló püspök nyomdokain haladva oldjuk meg városunk szegénykérdését.

Ezt üzeni nekünk, ezt várja tőlünk Szent László királyunk és egyik kiváló püspöke, a százötven éve született Szaniszló Ferenc. (P. I.)

„És a második arcvonal?”

Stockholmból jelentik (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A londoni Times különtudósítója a következőkben írja le a szovjet közvélemény jelen hangulatát: Tagadhatatlan, hogy szövetségünk majdnem teljesen elvesztette az angolszász hatalmak segítségébe vetett bizalmát. Csalódottságuk eddig csak mérsékelt volt és diplomatikus hangon nyilatkozott meg, most már azonban a szovjet sajtó is nyíltan kezd kifejezést adni a hadsereg körében mutatkozó

elégedetlenségnek. Lehet, hogy ennek oka elsősorban az ellenséges repülőgépekről az arcvonalra ledobott röpcedulákban keresendők, melyek szövege csak ennyi: „És a második arcvonal?” A csapatok körében gyakran hangoztatják, hogy a szovjet 14 hónap óta teljesen egyedül állja a harcot és a szövetségsektől eddig csak ígéreteket kapott, minden közzelfogható segítségnyújtás nélkül.

Hatalmas német légitámadás El Alameinnél

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Fővezetőség jelenti: Katonai helyen közlik, hogy német harcigépeknek aug. 2-án virradó éjszaka az el alameini állásoknál levő brit járműösszevonások ellen indított támadása során súlyos találatok érték járműösszevonásokat és egy

hajtóanyagraktárt, melynek felrobbanása folytán több tűz keletkezett. Málta szigetén augusztus 2-án nappal megtámadták Halfar repülőterét és a földön álló repülőgépek között találatokat értek el.

Sokféle nyersanyag kiányzik az Egyesült Államokban

Weimar. (MTI.) A Német TI jelenti: A Fritz Schautzkel Üzemek üzemi gyűlésén Fritz Schautzkel üzemi felügyelő és birodalmi helytartó közölte, hogy megbízatásának első része teljes sikerrel járt. A múlt héten jelenthette a Führernek, hogy minden hadiüzemben gondoskodtak megfelelő számú munkaerőről. Ez az eredményes megoldás nagyrészt arra vezethető vissza, hogy a történelmi folyamán eddig soha nem tapasztalt nagy számban alkalmaztak külföldi munkaerőket.

Zavartalanul folyik a munka a német hadiüzemekben

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Newyorki jelentés szerint a News Republic című folyóirat foglalkozik az Egyesült Államok nyersanyagellátásának helyzetével és rámutat arra, hogy nemcsak a gumi és benzinkészlet elégtelen, hanem sok más hadifontosságú anyagban is hiány van az Egyesült Államokban. A közönség inkább csak a gumi és benzinhány miatt panaszkodik, ami megnehezíti a magángépkocsi forgalmat, a fegyverkezési iparban azonban hiányzik a vöröaréz, nikkél, mangán, wolfram, alumínium és bizonyos vegyszeti termékek. A hadiüzemek ellátása érdekében kénytelenek lesznek feláldozni az Egyesült Államok háztartásainak vörösrézéből készült eszközeit. Az Egyesült Államok történelme folyamán most érzi először a kényszer-gazdálkodás szó jelentőségét.

Máltát bombázták a német repülők

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A véderő főparancsnokság közlése szerint vasárnap délelőtt J. U. 88 mintájú német harcirepülőgépek Málta szigetén megtámadták Halfar légi támaszpontját. A repülőleszálló helyeken, valamint a Halfart Gudíával összekötő útvonalon több találat

latot értek el. Jelentékeny robbanások következtek be. Légiharcban lelőttek két Spitfire gépet. Hétfőn éjszaka Lavaletta kikötője ismét célpontja volt a német gépeknek.

Buenos-Aires. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Az Egyesült Államokban egyre nagyobb mértékben mu-

Agyonlőtte magát Törökország volt moszkvai nagykövete

Istanbul. (MTI.) A Német TI jelenti: Ali Haydar Aktai, Törökország volt moszkvai nagykövete idegromlásban agyonlőtte magát. A volt nagykövet az öngyilkosság elkövetése után nem halt meg nyomban, hanem kórházba szállították, ahol vasárnap délután következett be a halála.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: Mint a csekiangi harctérről jelenti a Domei Iroda, a japán csapatok elfoglalták Hainkuvan városát. A 23-ik

csungkingi hadosztályból 5—600 ember megsemmisült.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Simon körzetvezető összefoglaló beszámolót adott a luxemburgi közigazgatás kétévi működéséről. A két esztendő alatt sikerült nemcsak a közigazgatás, hanem a gazdasági élet teljes átszervezése és egyensúlybahoza-tala is. Kiemelte a vámhatárok megszüntetésének nagy jelentőségét.

Varga József miniszter résztvett a tokodi hősihalott bányászok temetésén

A Budapesti Értesítő jelenti: A tokodi bányakatasztrófa áldozatait vasárnap temették el. Az áldozatok közül 36-ot Tokodon, két hősihalált halt bányászt Táton, 10 bányászt Mogyorósbányán helyeztek örök nyugalomra. Egy áldozat holtteste még nem került elő az aknában ráomlott törmelék alól. A tokodi temetésen a magyar kormány képviselőjében megjelent Varga József iparügyi miniszter, aki elhelyezte koszorúját a bányász hősihalottak ravatalán. A temetési szertartást Thoma Imre esperes-plébános végezte Tokodon, több ezer főnyi gyászoló jelenlétében. Varga József miniszter a kormány részvétét tolmácsolta a hátramaradottakhoz és ígéretet tett, hogy a kormány gondoskodik az áldozatok hozzátartozóiról. Schmidt Sándor dr. bányáigazgató a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. nevében mondott búcsúbeszédet. Megemlékezett arról, hogy a bánya vezetősége külön

ügyszolgálatot rendelt ki a hátramaradottak ügyeinek rendezésére és minden lehetőt megtesz eorsuk megkönnyítése érdekében. A vármegye nevében Tasnády-Bécs Gyula alispán mondott búcsúbeszédet. Tokod község nevében pedig Bellus Béla főjegyző mondott Isten hozzád-ot. A búcsúbeszéd után a bányászok vállukra vették a koporsókat és megindultak velük a sírgödör felé. Táton és Mogyorósbányán megkapó részvételt temették el a bányászrecesétlenség áldozatait.

Vitéz Lukács Béla felhívása a honvédek téli gyűjtésére

Vitéz Lukács Béla tárcanélszolgálati miniszter, a Magyar Élet Pártja országos elnöke, „mindent a honvédekért” címmel felhívásban fordul a MÉP,

Muráti Lili, Szörényi Eva, Páger Antal és Jávor Pál
Igen vagy nem?
az Apolló Filmszínházban.

Belvárosi
Kedden: **Tisztító tűz**
Tito Schipa a legnagyobb olasz tenorista fellépéssel.

Hétfőn utoljára:
Eladó birtok
Főszereplők: Szelezky Zita, Páger Antal, Vaszary, Pethes.

Öröm és bánat, a szépség és szeretett filmje a
Földindulás
Főszerepben: Páger Antal, Eszenyi Olga, Kiss F., Bilicsi T.
Kedden bemutató a CASINOBAN
Hétfőn utoljára: **Jöjjön elsején.**

atkozik a cukorhiány. A cukoradagot a rendes fogyasztás egynegyedére szűkítették le.

A Pest írja: Zürichből közli a Pest különtudósítója, hogy az odaérkezett jelentések szerint a legutóbbi Hamburg ellen megkísérelt légitámadásban Fulton, az angol légihaderő egyik legkiválóbb repülője életét vesztette. Gépjének roncsait mintegy 10 kilométernyire látták a német partoktól a tengeren hanyódni.

pártszervezeteinek vezetőihez, hogy haladéktalanul szervezzék meg a harctéren küzdő honvédek javára a téli ruhagyűjtést. Szükség van szőrmés keztyűkre, kötött-szövött alsóneműre, szőrmesapkára, hősapkára, szőrmellényre, lábszármeghőszigetelőre, sífelszerelésre és tábori takarókra.

Ahmed Ghavan Iran új miniszterelnöke

(MTI.) A NTL jelenti: A teheráni rádió szerint az iráni parlament rendkívüli ülésén Ahmed Ghavant választották meg miniszterelnökké. Az új miniszterelnököt fogadta a sah.

Lakása ablakára felakasztotta magát özv. Práger Dezsőné

Nagyvárad. Saját tud. A Szent János-utcai rendőrőrszemlet hétfőn reggel egy izgalomtól remegő leány arról értesítette, hogy úrnője, özv. Práger Dezsőné lakása ablakára felakasztotta magát. Péntek Sándor, a szolgálatos rendőrőrszemlet azonnal a lakásra sietett és levágta a kötélről özv. Práger Dezsőné, de ebben már nem volt élet. Megpróbálta életrekelteni, azonban minden igyekezete hiábavaló volt.

Elmondotta a leány, hogy úrnője, özv. Práger Dezsőné tegnap még nagyobb társaságban römizett. Este még nyugodtan fektet le. Ő reggel elment a piacra bevásárolni. Amikor hazatért, kereste a lakásban úrnőjét és hosszas keresés után a szalon ablakára felakasztva találta.

Práger Dezsőné férje a Sonnenfeld-nyomdának utazója volt, nem régen halt meg. Az asszony banktisztviselő volt, tíz hónappal ezelőtt mentették fel állásából. Édesanyja Amerikában él. Anyagi zavarokkal nem küzdött. Nagyobbfokú nyugtalanságot sem vettek észre rajta. Gyánítható, hogy tettét idegessége miatt követte el.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a **MAGYAR LAPOK**-ot.

Kaukázus előterében harcolnak a német csapatok

Magyar csapatok sikeres elhárító harcokat vívtak a Don-kanyarban

Berlin. (MTI). A Német TI jelenti: A Don vidékén szombaton lefolyt harcokról a véderő főparancsnoksága következőket közli: A német és szövetséges csapatok a megvert ellenséget üldözik Kuban irányában. A Huszjovszkától délre eső térségben további teret nyertünk. Harcigépeink eredményesen bombázták Kuban vidékét. A nagy Don kanyarulatban német és olasz csapatok megtámadták a bolsevisták egyik hidfőállítását. Kalacstól északnyugatra visszavertük az egyik szovjet harcicsoportot. Zuhanóbombázók a Don többi hidját megrongálták. A Don kanyarulat északi részén magyar csapatok meghiúsították az ellenség átkelését és súlyos veszteséget okoztak a bolsevistáknak. Légiharcokban 29 ellenséges gépet lőttünk le.

„A hazámért és saját magamért” — Ielszót adta ki az Izvesztija

Stockholm. (MTI). Az OFI jelenti: A szovjet sajtó egyre nyomatékosabb felhívást intéz a harcoló katonákhoz, hogy tartsák fel az ellenséget. Az Izvesztija így ír: A szovjet nép aggodalommal kíséri a vörös hadsereg erőfeszítéseit. Vasfegyelemre van szükség a hadseregben. Parancs nélkül egyetlen állást sem szabad elhagyni. Harcos! Ha te megszöksz, ha te félsz, áruló vagy, méltatlan az orosz földről. A lap azt ajánlja a harcoló katonáknak, hogy a következőt tartsák szem előtt. A hazámért és saját magamért mindhalálig harcolok. Esküszöm, hogy megtöröm az ellenséget még az életem árán is.

Mindenütt megtörték a szovjet utóvédek ellenállását

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnokság közli: A keleti arcvonal déli részén gyorskötélékek és gyalogos hadosztályok Kuban irányában üldözik az ellenséget. Megtörték a helyenként elkeseredetten ellenálló utóvédeket és sok ellenséges csoportot megsemmisítettek. A nagy Don kanyarulatban német és olasz csapatok elfoglaltak egy szovjet hidfőt. A volgai rajzás ellenj éjjeli támadásokban bombákkal elsüllyesztettünk 5 hajót, 5 másikat és egy kompot megrongáltunk. Július 23. és augusztus 1. között egy páncélos hadtest Kalacstól északnyugatra 482 páncélost semmisített meg. Rzevától északra a szovjet csapatok több kis támadást elkeseredett harcokban visszavertük. A finn tengerparton német harcigépek megrongáltak 2 szovjet teherhajót. Július 21. és július 31. között a szovjet légierő 815 repülőgépet veszített. Ugyanezen idő alatt a keleti arcvonalon 61 gépünk veszett el. Egyiptomban német harcigépek az augusztus 1-re virradó éjjeli táiró mellett Heliopolisz repülőterét támadták. Felgyújtottak több repülőgépsarnokot és hét repülőgépet a földön pusztítottak el. Br. repülőgépek szombaton délután berepülést végeztek Nyugat-Németország felett. A edobott bombák veszteséget okoztak a volgári lakosságnak. Légiharcokban két ellenséges gépet lelőttünk. A Nagybritannia elleni harcban a légierő a vasárnapra virradó éjjel robbanós gyújtóbombákkal bombázta Norwich hadászati berendezéseit. Augusztus elejére virradó éjjel Seebrückétől északra német előőrshajók angol na-

angol gyorsnaszádok közt. Ennek során valószínűleg megsemmisítettünk kettő angol gyorsnaszádot és több más hajón is találatokat észleltünk. Saját hajóink sértetlenek maradtak.

Felderítő tevékenység az egyiptomi arcvonalon

Róma (MTI) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 796. közleménye: Az egyiptomi harctéren felderítő tevékenység folyt. Légialakulataink eredményesen támadást intéztek a mögöttes brit célpontok ellen, különösen Bug el Arab és Almeria repülőtere ellen.

A több ízben eltalált célpontokon nagy tüzek és heves robbanások történtek. Német vadászok légiharcokban lelőttek két ellenséges repülőgépet. Egy harmadik repülőgépet Tobruk tűzvérsége talált el. Légikötőjeink bom-

bázták Micabbát. A görögországi Navarino ellen sok ellenséges gép támadást intézett. Semmiféle kár nem történt.

Berlinből jelentik: A véderő főparancsnokság jelentése szerint a német haditengerészet és a légierő július hónapban ismét egész sor jelentős eredményt ért el. A júliusi 815 900 tonnával a háboruban elsüllyesztett hajótér 19 és félmillió tonnára emelkedett.

Csunking már csak erőszakkal tud toborozni

Tokióból jelentik: (NTI.) A Domei-iroda jelentése szerint japán fogásba esett alezredes kijelentette, hogy a Csunking által nagy sietve összehozott csapatok 90 százaléka analfabéta és kiképzetlen. Az új katonákat erőszakkal toborozták, hogy a szökevények növekvő számát egyensúlyozzák. (MTI)

Tokióból jelentik: (Stefani a Domei-iroda hivatalos japán nyilatkozatot ismertet, amely hangsúlyozza, hogy Japán nem tekinti ellenséges államoknak a latin-amerikai államokat, majd a perui kormány figyelmét hívja fel arra, hogy Peru mind ezek ellenére is elnyomja az ottani japán alattvalókat. (MTI.)

Ahol a nagy harcok folynak

A Szovjetunió legértékesebb vidékein folyik most a döntő küzdelem. Ellenállhatatlan a német és szövetséges csapatok rohama.

A Don medence

A Don a Volga és Dnyeper után európai Oroszország legnagyobb folyója. Hossza 1860 kilométer, vízterülete 430.000 km. Az Ivan-tóból ered, mocsaras vidékeken át délnek tart. A Volgát hatvan kilométerre közelíti meg. Torkolata az Azovi-tengernél van, 300 km² nagyságú deltában. Erősen ingadozó vízállású, sok zátonya, sziklás folyórésze van. 1300 km. hosszban hajózható. Jelentékeny mellékfolyói a Szozna, az északi Donec és a Voronezs. A Don vidékének hatalmas területe voltaképpen a kozákság ősi fészke. Oroszország kincseskamrája volt mindig, bőven termő földjével, kitűnő legelőjével. Lakói, a kozákok, az orosz történelemben sokat szerepeltek. Nemes fajta és 1917-ig azt lehet mondani: állam voltak az államban. Külön kormányuk volt, mely azzal a kötelezettséggel élt a hatalmas orosz birodalomban, hogy saját költségén reguláris lovasságot szolgáltatott a cárnak.

Sztalingrád

Sztalingrád szovjetoroszországi város a Volga balpartján. Lakossága 390.000. Fontos ipari göcpon, főként nyersolaj-finomítói értékesek. Itt dolgozzák fel a bakui olaj legnagyobb részét. Egyebekben gépgyárak, szövőgyárak és faipari telepek képezik iparát. Forgalmi helyzete következtében a Volga és a Don közötti forgalom átrakodóhelye. A Volga-vidék legnagyobb fa- és halkereskedő állomása. Nevét 1925-ben kapta a vörös forradalom idején lezajlott harcok emlékére, melyeknek akkori egyik fővezére Sztalin volt.

A Kaukázus

A Fekete-tenger és a Kaspi-tó között északnyugat-délkeleti irányban húzódik a kaukázusi hegység. Hossza mintegy 1280 kilométer, szélessége 10 és 225 km. között változik. Közjogilag egész területében a Szovjet Unióhoz tartozik, de több köztársaságból és u. n. autonóm területekből áll. Földrajzi viszonyai kedveznek az elszigetelt államalakulatoknak. A hatalmas vulkanikus hegységeken csak szűk völgyek és magas hágók vezetnek át, ezért a Kaukázus mindig

jelentékeny katonai és közlekedési akadályt képezett, másrészt pedig elzárt völgyeivel jó menhelyül szolgált kisebb-nagyobb néptöredékeknek. Legészakibb részén van az Északi másképp Pontusi Kaukázus, ehhez csatlakozik keleten Dagestan, délen pedig a középső Kaukázus, ahol a legmagasabb hegyek vannak, köztük az 5660 méteres Ebrusz. A Középső Kaukázuson át vezet a híres oszté hadiút. A Kaukázus déli részének legfontosabb tartományai Georgia, Azerbedzsán és a tulajdonképpeni Örményország. A Kaukázus gazdasági jelentőségét postvulkanikus talaja adja meg. Legnagyobb természeti kincse a petroléum, de vannak jelentős sóbányái, azonkívül vasérc, rez, szene és mangánja. A tsiaturi mangánbányák a földmangántermelésének csaknem a felét adják és érthető, hogy a világ acéltrösztjei szívesebben át a diplomáciai kulisszák mögött nagy harcot folytattak az acélgártáshoz szükséges mangánért. Azerbedzsán délnyugati részén terül el a Szovjet leggazdagabb gyapottermő vidéke, a Kaukázus délnyugati lejtőjén pedig gyapoton kívül jelentékeny gyümölcs-, bor- és déli gyümölcsstermelés folyik. Mindezeknél fontosabb azonban a Kaukázus olaja. Az óriási Szovjetunió olajtermelésének mintegy kétharmadát a kaukázusi olajforrások szolgáltatják; hogy pontosan mennyit, azt a szovjet statisztikák nem közlik, de általában az egész orosz olajtermelést mintegy 34 millió tonnára becsülik. A Kaukázus északi részén vannak a kisebb kapacitású olajkutak, Groznij és Maikop vidékén, a déli lejtőn terül el a sokkal jelentősebb bakui olajvidék. Baku nemcsak az olajtermelésnek, hanem az olajfinomításnak is a központja, ahonnan többszáz kilométeres csővezeték szállítja a feldolgozott olajtermékeket a feketetengeri Batum kikötőbe. A bakui olajfinomító több, mint százezer munkással dolgozik, Batumtól pedig a Fekete tengeren át vízi úton nagy tartályflotta viszi a szovjet hadviseléshez nélkülözhetetlen kaukázusi olajat. A szállítványok nagyrésze a Volgán át jutott a Szovjetunió belsejébe.

Honvédroham a Don-kanyarban

Mit tett az Országos Magyar Sajtókamara tagjai szociális megsegítésére?

Családpótlékkal és szülési segéllyel támogatja nők és gyermekes férfiak az újságírók érdekvédelmi szervezete

Az elmúlt hetekben több olyan szociális intézményt ismertettünk, amelyek működése áldásosan kihat széles néprétegek jólétére, de egyben minden bevezetőnél jobban rávilágít a közgondolkodásban végbement mélyreható örvendetes változásra.

Sorban bemutattuk a Zöldkereszt munkáját, a napközi otthonok tevékenységét, a Közjóléti Szövetkezetek működését a megyében és az országban, az Országos Nép- és Családvédelmi Alap alkotásait és terveit, a város népjóléti ügyosztályának intézményes szegénygondozó munkáját, gyermeknyaraltató kezdeményezését. Mindezt a legnagyobb örömmel tettük meg akkor is, ha valamelyiknek egy kicsit döcögős volt a járása és itt-ott hibák ütöttek is fel a fejüket. A meglévő már könnyű javítani, a megvalósított gondolatot már könnyű kiigazítani, bővíteni, átalakítani. Fontos az, hogy történik valami és pedig a leghelyesebb irányban. Tettük azért is, hogy növelje önbizalmunkat és nevelje, még jobban elmélyítse szociális gondolkodásunkat és érzékünket.

Érthető tehát, hogy ezekben a dolgokban kétszeres örömmel mutatunk rá azokra a szociális alkotásokra, amelyek az újságírói társadalom érdekében történtek. Az újságíró nem szeret önmagával foglalkozni. Ha megteszi, akkor csak közérdekből. Ezért vesszük az olvasók elé a mi érdekképviseleti szervünknek, az Országos Magyar Sajtókamara szociális megvalósításait. A *Hitel* című igen színvonalas közgazdasági hetilapban ifj. Thury Zoltán foglalkozott részletesen ezekkel, cikkéből vesszük az alábbiakat:

A családpénztári járulék

Ha az Országos Magyar Sajtókamara szociális intézményeinek munkájáról akarjuk az olvasót tájékoztatni, akkor a sort a családpénztári kiutalások ismerettségével kell megnyitnunk. A Sajtókamara mostanáig, fennállásának harmadik esztendejéig összesen 404.216 pengőt fizetett ki a családos újságíróknak. Magyarországon ma minden hivatásos újságíró felesége után havi 12 pengő családpénztári járulékot kap, minden gyerek után, 3 gyerekig, havi 18 pengőt, négy vagy több gyermek után pedig havi 24 pengőt. A járulékot a Sajtókamara negyedévenként mindig előre kifizeti. Az eddig kifizetett családpénztári járulékokból a nők kaptak 84.618 pengőt, egy gyermekesek kaptak 157.674 pengőt, két gyermekesek kaptak 105.118 pengőt, három gyermekesek kaptak 50.074 pengőt, több gyermekesek kaptak 6732 pengőt.

A fenti összegeket 256 nő, 189 egy gyermekes, 81 két gyermekes, 30 három gyermekes, 2 több gyermekes hivatásos újságíró kapta. A táblázatból a legszembetűnőbb, de nem a meglepőbb az, hogy az újságírói rendben is divatos az egyke. A helyzet azonban azelőtt még

a mostaninál is rosszabb volt. Az utóbbi pár évben a gyermekszaporulat ugrásszerű emelkedést mutatott, a jelentős családpénztári járulék ehhez minden bizonnyal nagymértékben hozzájárult.

18.900 pengő szülési segély

Az újságírók családi életének megkönnyítéséhez és a gyermekszaporulat emeléséhez a Sajtókamara a szülési segélyek rendszeresítésével is nagymértékben hozzájárult. Három esztendő alatt 126 újságíró kapott gyermekének megszületésekor 150—150 pengőt. A szülési segélyként eddig kifizetett összeg meghaladja a 20.000 pengőt, pontosan: 18.900 pengőt.

Két évvel ezelőtt, 1940 júliusában kezdte meg működését az Országos Magyar Sajtókamara Beszerzési Csoportja. Ez alatt a két év alatt a csoport 853 tagja 306.703,18 pengő értékű árut vásárolt. Az egyre nehezebb vásárlási körülmények beszerzési nehézségek idején legalább részben sikerült biztosítani az újságírók háztartásához szükséges legfontosabb cikkeket. A csoport tagjai tüzelőre 110.811,02, fűszerre és egyéb hitelvásárlásra 128.355,48, ruhavarrásra, öltönyre és kabátfazonra 16.622,54, szövetekre 14.521,40, bor-

ra likőrre, szappanra, szalámira, konzervekre és egyébre 36.392,74 pengőt költöttek. A Sajtókamara vezetősége az újságírók tüzelőanyagellátásának biztosítására most is megtette a szükséges intézkedéseket.

Az Újságírók Szanatórium Egyesülete az elmúlt évben komoly nehézségekkel küzdött. Az általános drágulás, a gyógyszerek és a gyógysegélyeszközök árának emelkedése, valamint a szakorvosok fokozottabb igénybevétele, a szanatóriumi és kórházi ápolási díj megsokszorozódása válságos helyzetet teremtett. A Sajtókamara segítségével azonban itt sem késett, a fenyegető bajokat elhárították.

Néhány összehasonlítást eszközölve megállapíthatjuk, hogy a rendkívüli eegélyek címén kifizetett összeg az utóbbi időben egészen lepadt, míg a szülési segély és a két éve bevezetett kelengyesegély összege jelentős tételként szerepel a kimutatásban.

Az Újságírók Szanatórium Egyesületének 1941. decemberében 478 rendes tagja, 351 rendkívüli tagja és 106 özvegy tagja volt. A feleségek száma 572, a gyermekek száma 425, a hozzátartozók száma 35 volt. Az egyesület összes ellátottjainak száma tehát 1967. December óta különösebb változás a taglétszámot illetően nem történt.

Losonczy közellátási miniszter a sajtó feladatairól tartott előadást Debrecenben

Feladatunk: törhetetlenül őrizni a hitet a szebb és jobb magyar jövőben

Debrecenből jelentik: (MTI.) Losonczy István közellátásiügyi miniszter vasárnap délelőtt a Tiszántúli politikai napi- és hetilapok képviselőit tájékoztatta a közellátás időszerű kérdéseiről. A sajtóértékvezető megjelent vitéz Kolozsváry-Borcsa Mihály, a Sajtókamara elnöke és Gáspár Jenő igazgató főtitkár.

Amióta a közellátás irányítását rá bízta — mondotta a miniszter — egyik legfontosabb feladatunk tartománya, hogy a sajtó útján felvilágosítsam a közönséget. Nem teszek beválthatatlan ígéreteket, de becsületesen és őszintén feltárom a való helyzetet.

Ezután a kenyérellátás átmeneti nehézségeit ismertette, majd dicsérettel emlékezett meg a közönség példás fegyelmességéről. Rendkívül fontos, hogy a közönség és a kormányzat közt a bizalom fennálljon. A bizalom megteremtésében a sajtó nagy segítséget nyújthat. A vidéki sajtónak is legfontosabb feladata, hogy a mai viszonyok közt törhetetlenül megőrizze mindenkiben a hitet a jobb és szebb magyar jövőben. Igyekezni fogok a közellátást jobbra tenni — folytatta tovább. — Ez nem annyit jelent, hogy többet, hanem zavartalanabbul és simábban. Igyekezni fogok, hogy az élelemből és az első-

rendü közszükségleti cikkekből az ellátás elégséges legyen.

A miniszter ezután megemlékezett a csalágyújtásról. Rámutatott arra, hogy rengeteg szó hangzott el a lábbeli ellátás hiányosságáról, ugyanakkor a közönség nem tanúsít semmi érdeklődést a pórtanyagok iránt. A miniszter változtatta azokat a szempontokat, amelyeket a mai nehéz helyzetben a vidéki sajtónak a közellátási kérdések ismertetésében mindig szem előtt kell tartani. — Megállapította, hogy sajnálatos jelenség a rémhírtérjesztés. Budapesten hónapokon keresztül terjesztették a ruha-pórtrendszert bevezetésének híreit. Az utóbbi időben Somogy vármegyében azt a hírt terjesztették, hogy akinek tiz kacsája van, nem hízlalhat disznót. Végül röviden változtatta az árpolitika időszerű kérdéseit. A tájékoztatót a sajtó nevében a Sajtókamara elnöke köszönte meg. Hangoztatta, hogy a sajtó pártállásra való tekintet nélkül támogatja a minisztert.

Olvassa és teressze a Magyar Lapok-at

Megnyílt a Soproni Nyári Egyetem

Sopron. (MTI.) A József Nádor Műszaki és Gazdasági Egyetem 6-ik nyári egyetemét most nyitották meg Sopronban. A megnyitási ünnepségen jelen volt Üllein-Revitzky Antal rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter és Fáy István államtitkár. Imre Sándor rektor megnyitó beszéde után Fáy István államtitkár mondott beszédet.

Bevezetőben hős katonáinkról emlékezett meg, akik az országtól távol harcolnak szövetségeseink oldalán. A Hűség városának minden zugában régi kultúrát sugárzó falai közt most gyűltünk össze. — mondotta — hogy gyarapítsuk tudásunkat. Senkitől sem követeljük, hogy magyar legyen nyelvében és kulturájában, nem erőszakoskodunk senkivel sem, de magunk, akik magyaroknak valljuk és érezzük magunkat, szellemben, gondolkodásban és érzületben, minden izüinkben magyarok voltunk és maradunk és leszünk.

Tájékoztató a közterületeken való hirdetésekéről

Az Idegenforgalmi Hivatal közli: A vonatkozó városi szabályrendelet értelmében a város közterületein (tereken, utcákon, az ott felállított hirdetőtáblákon és oszlopokon) valamint a közterületekről látható magánépületeken (tűzfalakon, házfalakon, kerítéseken, ablakokban, kirakatokban) bármily néven nevezhető hirdetői mód — plakátok, festett táblák, röpcédulák, reklámkocsik, zászlóhirdetések stb. kihasználási joga Nagyvárad városát illeti meg. Saját árúját saját házában, vagy üzletén, valamint bérelt házában, vagy üzletén, annak falán vagy kirakatában mindenki korlátozás nélkül reklamírozhatja, de ugyanezen helyeken idegen cégek, testületek, egyesületek, előadások plakátját csak az árszabály szerinti hirdetésdíj megfizetése esetén tehetik ki. Az utóbbi időben különösen elharapódzott, hogy különféle előadások, kiállítások lebélyegezetlen plakátjait kiteszik az üzletek kirakataiba, ami által az illető kereskedő bírságot tesz ki magát. A városi hirdetői jogának hasznosítását a Magyar Hirdető Iroda (Bémer-tér 3 szám) útján gyakorolja. Minden közterületen való hirdetés ügyében ide kell fordulni.

Bajtársi szolgálat a Magyar Megújulás Pártjában

A Magyar Megújulás Párt felhívja az összes bajtársakat, hogy a segítőn akaráss és a bajtársi érzés diktálta áldozatos szellemnek megfelelően, a katonai szolgálatot teljesítő és hadbavonult bajtársak, valamint hozzátartozóik ügyes-bajos és hivatásszerű dolgait kötelességszerűen lássák el, minden ellenszolgáltatás nélkül.

Felhívjuk a katonai szolgálatot teljesítő hozzátartozóit, hogy a szükséges segítség igénybevételét pártirodánkba jelentsék be.

Szegénysorsú bajtársaknak ingyenes felvilágosításokkal szolgál a Párt jogi irodája minden szerdán este 9—10 óráig.

**FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ**

Kisriport a nagy háborúból

Magyar haditudásító Váradban

— A honvéd haditudósító század közlése —

Gépkocsink fekete, sűrű porfelhőben rohan a Don felé. Melegen süt a nap. Három, sőt négy vonalban közelednek végelethatalan gépkocsisorok, országos járművek s menetelnek a csapattestek. Elég széles az orosz pusztá. Ha keskeny az út: telik belőle. Száraz időben a fekete, agyagos földön az út mellett elindul egy terepjáró, nyomában félóra alatt utat taposnak a rohanó járművek. Esőben a „műtűnek nevezett úttesten is alig-alig dőcög a legjobb terepjáró... Most nagyszerű idő van. Rohanunk. A vörösket akarjuk utolérni.

Erdővel szegélyezett dombról kanyarodunk a Donhoz. Kiltott orosz harcokocsik, elégett gépjárművek, elnémított lövegek jelzik: minden erejükkel védekeztek a vörösök. Mindenképpen meg akarták akadályozni a folyón való átkelést. Az élt képező német páncélos hadosztály előtt azonban nem volt megállás. Ezek a minden eddig elképzelhető és rendelkezésre álló ellenséges tüzerőt könnyen viselő, nagy sebességgel, szerkezetük és méreteikhez viszonyítva halkán járó, akadályt nem ismerő félelmetes gépek legizgalmasabb ellenőreit, rohamcsónakok a Don tulsó partján kikötöttek és négy hidfőt képeztek. Stukák, magyar és német bombavető támogatásával — alig néhány óra múlva — négy hadihídon indult meg a támadás a Don és Voronyezs folyó között fekvő negyedmillió lakosú, nagy gyárváros ellen.

A harcokocsikkal, a korszerű háboru minden elképzelhető fegyverével megerősített hidfőkön túl — a térkép szerint — kikövezett műúton kellene a városba mennünk. Az út meg is van. A kö azonban hiányzik róla. Az utat lépten-nyomon aláaknázták az oroszok. Így akarták megakadályozni a német és magyar haderő előnyomulását. Az élen haladó műszaki járók minden aknát veszteség nélkül robbantottak fel. A harcokocsik pedig aknamentes területen támadtak. Most a kövel és homokkal tarkított műúton és az út két oldalán roboznak a gépkocsik... Széltől, elégett, bedöglött orosz harcokocsik, elnémult ütegek, roncsos silányított páncéltörők hullái jelzik, hogy itt néhány órával ezelőtt még tombolt a harc.

Erdőszegélyen rohanunk. Minden fa egy-egy gépkocsit, minden ág egy-egy katonát takar. Ütegek sorakoznak tüzelőállásba.

A város bejáratánál két Rata és egy Martin bombázó roncsai hevernek. „Amerika büszkeségét” is elkapja léghárítók és vadászaink tüze. Nappal egyáltalán nem is mernek mutatkozni ezek a gépek. Éjjel terítették le ezeket is. A hatalmas szántóföldek és mezők tele vannak Rata-roncsokkal...

Tanktemető a város lötéren...

Bakformára gyártott betonbunkós harcokocsi-elhárítókkal, fátörőszerekkel, barikádokkal akarták megakadályozni a szovjetoroszok a városba való betörést. A vörösök minden talpalatnyi helyért, minden házért harcoltak. Nagy tömegben alkalmaz-

tak harcokocsikat. 24, 30, 52, sőt ennél is többtonnás gépeket dobtak hárba. A német páncélosok sorba kilőtték őket.

Gépkocsink most lerombolt házsorok, széltől vöröscillagos harcigépek mellett bombatölcsérről-bombatölcsérré bukdácsolva halad előbbre... Itt egy halott orosz katonán, amott egy felfordult lovon döccen a kerék... Távolabb lövegek dörögnek, gránátbecsapódások, géppuskák és golyószórók kepelését hozza a szél. Az utcasarkokon, tereken páncéltörők, léghárító ágyúk, géppuskák állanak... A gyalogság minden házat, minden helyiséget és pincét gondosan átkutat. Az eligazító tiszt figyelmzetet: ne menjünk be még az épületekbe.

A főtérre érünk. Néhány nappal ezelőtt rendezett hely volt. Most a tér északi harmadában 12 orosz páncélos kocsi füstölög. Két órával ezelőtt meglepetésszerűen tervezett támadást intéztek a vörösök ezzel az „alakulattal” a város ellen. Tizenkét hatalmas páncélost indítottak hárba: vegyék vissza a városnak ezt a negyedét. A páncéltornyok mögött gyalogság feküdt hering módra. Géppisztollyal, gyorsan ismétlődő amerikai fegyverekkel, golyószórókkal és kézi gránátokkal voltak felfegyverezve. Tüzetokádva törtettek céljuk felé. Az első vonalban álló német gyalogság puskalövés nélkül engedte őket tovább szaladni. A főtéren álló pán-

céltörők azután megsemmisítő össz-tüzzel fogadták őket. A háttérben rejtőző ágyúk, egészen közről, repeszgránáttal söpörték le a gyalogságot a páncéltornyok mögül. Szinte másodperc alatt torpant meg egyszerre a támadás. A vörös hadigépek egy csoportban szaladtak. Az élen haladó gép parancsnoka felismerte a helyzetet: pusztulásba érkeztek. Gyors fordulattal menekülni akart. Az utána jövő nagy tank beleszaladt. A két harcokocsi hernyótalpai egymásbapasszkodtak... A prédára leső páncéltörők és géppuskák pedig teljes üzemmel dolgoztak.

Öt perc sem telt bele: elcsöndesült minden, csak az orosz harcokocsikból kicsapó lángok sisteregtek. A gépköböl és gépekről egyetlen ember sem menekülhetett meg.

Egő gyárváros...

A lakosság, mintha mi sem történt volna — látszólag — teljesen nyugodtan, izgalom nélkül tesz-vesz tönkresilányított lakása körül. Mások egykedvűen üldögélnek a házak előtt és beszélgetnek.

Bajtársaink mondják: napok óta szakadatlanul fosztogat a városban visszamaradt lakosság. Minden megmozdíthatót elvisz és eldug. A rablás, a nyílt fosztogatás elképesztő méreteket öltött közöttük.

A gyárváros bejáratához érünk. Csupa füst és lángtenger itt minden.

A visszavonuló bolsevisták gyújtották föl. A stukák és bombázók — érthető okokból — kerültek a fölösleges pusztítást. A vörös gyújtogatási és rombolási örület azonban nem ismert határt. Nem tűr épségben semmit. Ez a józan ember előtt teljesen érthetetlen haremódor viskót és palotát egyaránt haretérré változtat.

Erre a mindenároni ellenállási haremódorra jellemző, hogy a városban közel száz harcokocsijukat lötték ki. Délután tucatnyi maradt a főtéren. Estére azonban még három 24 tonnást kerítettek elő és gyalogsággal megpakoltva hárba indították. Nagy zakatolás és eszeveszett lövöldözés közben csörtettek a városba a vörös gépek. Az első utcakanyarnál az utolsó tank vezetője tulságosan gyanusnak találta, hogy lövöldözésükre senki sem hederít. Visszafordult. A másik kettő a német páncéltörők karjába szaladt. A következő pillanatban örökre megállottak... A legénységnek arra sem volt ideje, hogy feltartsa a kezét.

Az ilyen támadásokat minden veszteség nélkül hárítják el katonáink.

Az elfoglalt város tisztogató munkálatai befejezés előtt állanak. Sok fogoly és gyanus elem indul gyűjtőtáborokba. A városparancsnokság falragaszokon adja ki rendeleteit. A legelső rendelet a lövegyverek beszállgatásán, a szökevények és gyanus egyének rejtékhelyeinek felfedésén kívül szigorúan megköveteli: a házatáját és az előtte fekvő utcaszakaszt mindenki hozza rendbe. Előkerülnek a békés szerződések, hogy rendezett képet adjanak a városnak. Huszonnégy óra múlva már csak a ronok fogják hirdetni: a vörös hadsereg legújabb gyásznapját.

Ferenc Gyárfás.

150 éve született Szaniszló püspök

A város jubileumával együtt fog ünnepelni a magyar rádió is

Augusztus 2-án ritka évfordulót ünnepelhetett volna a váradai közönség: ekkor volt 150 éve, hogy megszületett Szaniszló Ferenc, a későbbi váradai püspök, akinek neve nagyságát messzi szadokra hirdeti az intézmények egész sorozata. Mivel a nyár nem alkalmas jubileumok ülésére, egészen érthető, hogy a reá való emlékezés kissé eltolódik: semmi kétség azonban afelől, hogy különböző testületeknek, de magának Nagyvárad városának is lesz gondja a kegyelet és a hála adójának lerovására. Szaniszló alakja annyira közel él még hozzánk, hogy az emlékezés szinte lelkünkbe könyököl. Ezuttal nem ezandékunk olyanféle sorokat írni róla, amelyek jelentőségét akarnák felmérni: mindössze az évforduló tényét akarja regisztrálni az újságírói toll.

A váradiakat bizonyára kellemeesen érinti, hogy az évfordulóra felfigyelt a rádió műsorigazgatósága is és augusztus másodikára, Budapest I. hullámhosszán való közvetítésre kért előadást: az történt azonban, hogy a felkért előadó a közelmúltban megbetegedett s éppen a múlt hetekben esett át kisebb műtéten: így nem állíthatta össze az előírt időre a felolvasást. A rádió úgy fogja megoldani a dolgot, hogy amikor a váradai intézmények és iskolák tartják a Szaniszló-emlékeztetéseket, a rádió is áldoz Szaniszló emlékének.

A püspöki palota előtt álló szobor, amely Szaniszlót úgy ábrázolja, mint jó pásztort, egy hajszálnyira sem túloz; s

az az áhitatos tisztelet, ahogyan őrála még ma is beszélnek Váradon, minden bizonygatásnál több hitető erővel bír. Alig van plébánia a nagyváradai egyházmegyében, amely ne érezte volna, sőt érzi ma is az ő tevékeny, messzireható szeretetének kiadását. 1792. augusztus 2-án született a dunántúli Szombathelyen, mint Szaniszló Márton műtővös és Ferber Erzsébet szülők legkisebb fia, aki 1869. december 13-án bekövetkezett haláláig olyan szép és tanulságban gazdag pályát futott be, aminővel kevesen dicsekedhetnek. Munkássága ország-részeket ivelt át s leginkább talán abban domborodik ki nagyéaga, hogy éppen száz évvel ezelőre megkorát. Mert abban a tényben, hogy sürgető kérésre Scitovszky János hercegprímás megszervezi az országos penitenciáriusi tisztséget, amelynek hivatása a klérus lelki felemelése és szellemi irányítása s hogy voltaképpen Szaniszló az első neves értelemben vett propagandászónok, lehetetlen meg nem látni az Actio Catholicaának előrevetett sugárzását. Irtak pedig akkor 1852 évet!

A szellemi élet egyik jelentős eseménye volt; a napilapok is megemlékeztek róla, hogy 1937-ben Géfin Gyula szombathelyi professzor és neves historikus reatálalt arra a házra, amelyben Szaniszló Ferenc született. A mostani Szily János utca elején van ez a ház, ahol most Jüszül Nándor asztalosüzeme van. A házat még ebben az évben emléktáblával jelölte meg dr. Lindenberger János, akkori debreceni apostoli kormányzó, hogy a váradiak és a váradai egyházmegye elévülhetetlen halálját köbvesse Vas megye nagy szülőtte iránt.

A jubiláris emlékeztetések bizonyára nem fogják figyelmen kívül hagyni, hogy Nagyvárad és Bihar megye népe mit köszönhet Szaniszló Ferencnek. Könnyű a reá való emlékezés, hiszen mindenki számára hozzáférhető az a pompás monografia, amelyet éppoly nagy szeretettel, mint hozzáértéssel Lopussny Gyula írt a nagy és szentéletű püspökről. Az évforduló kedvező alkalom, hogy az emlékezés melege és sugara mellett nagy és szép indítások szület-hessenek sokak lelkében!

A Vegyi- és Élelmiszeripari r. t. Nagyvárad, értékesíti Mátyás király-ut 80-86 szám és Velence-part 92-106 sz. alatt levő ingatlanait, a rajta levő épületekkel együtt. Erdeklődni Anyos Pál-utca 6. szám alatt. Tel. 12-31 és 27-36.

Egy hét az anyakönyvek tükéiben

SZÜLETÉS. Dombi János népeztész fia Tibor. Bencsik Pál Sándor István műszaki tisztviselő fia József. Lehel Zboray Jenő m. kir. int. számellenőr fia Aladár, Gusztáv. Groj Kálmán molnárszegéd fia Gusztáv. Lakatos Gyula napszámos fia Géza. Binka Árpád napszámos fia Árpád. Biró Lajos gyárimunkás leánya Irén. Görök István magántisztviselő leánya Anna, Mária. Hegedűs János városi tisztviselő leánya Ibolya. Putnoki Sándor napszámos leánya Gizella. Bálint Imre napszámos leánya Eszter. Fokai Simon napszámos leánya Virág. Kökényesy József Sándor szabósegéd fia József, Sándor. Végh Sándor földműves fia Ferenc. Sándor József napszámos fia József. Rendi Ferenc molnárszegéd fia István. Konor Ferenc csizmadia fia László. Ferenc. Seres Béla cipészsegéd fia János. Perl Smil Ábrahám házaló leánya Éva. Weisz Herman nyulterjesztő leánya Eszter. Kussy Leon szállókezelő leánya Katalin. Andrejko József sütősegéd fia Ferenc. Kovács József kereskedő fia Árpád. Matyi Dezső cipészsegéd fia Dezső. Biczis János napszámos fia Sándor. Bott István szobafestő leánya Magdolna. Hodos László asztalossegéd leánya Éva. Biró Ferenc fényképész leánya Zsófia. Schwimmer Izrael kereskedősegéd leánya Gizella. Bustye György cipészsegéd fia István. Gyerkő Mihály Máv. málházó fia Sándor. Bedő Gyula Máv munkás fia Gyula. Szücs Lajos napszámos leánya Gizella. Csordás György gépkocsivezető leánya Magdolna. Weinberger Miklós kereskedő leánya Ágnes. Lakatos László napszámos fia Gyula. Szabó Zsigmond kőművessegéd fia Zsigmond. K. Orbán Balázs Máv. fűtő leánya Irén. Szabó István molnárszegéd fia József, Gyula. Kapelovics Lipót lakatos segéd fia Tamás. Vári József földműves fia Árpád. Ernő. Adomán János napszámos fia Ferenc. Lahocinszky Viktor m. kir. gazd. felügyelő fia Szabolcs, András, Dezső.

HÁZASSÁG. Hodos Géza asztalossegéd és Szabó Vera. Papp Tibor Alajos kertészsegéd és Botos Juliánna. Szabó Sándor cukrászsegéd és Molnár Erzsébet. Mann Valdemár Lennárd Sándor középisk. tanár és Szabó Ilona. Juhász Lajos Máv. szertári munkás és Pinkovszki Etelka. Kozma László kövezősegéd és Tóth Etelka. Szász József László Kálmán villanyszerelő mester és Iványi Livia Jolán. Berész Alfréd timárszegéd és Furák Róza.

HALALOZÁS. Suba Ferenc 61 éves. Tarcics Mihály 81 éves. Dr. Balázs Lipót 70 éves. Graur György 50 éves. Depner Pál 38 éves. Borsos István 1 éves. Herskovits Mórné sz. Kohn Háni 71 éves. Özv. Benedikt Mártonné sz. Nasch Ilona 75 éves. Varga Károly 5 hónapos. Aperger Ilona 2 hónapos. Özv. Szilágyi Gáborné sz. Barna Mária 81 éves. Özv. Farkos Béláné sz. Vojt Augustia 50 éves. Botis Péter 54 éves. Kiss Gizella 6 hónapos. Bándi István 9 hónapos. Pető Gergelyné sz. Kati Eszter 47 éves. Tóth Juliska 4 hónapos. Szabó Róza 62 éves.

ROMÁNIAI MOZAIK

16 milliárd lei új pénz. Lengyel menekültek munkaszolgálatban. A CFR évi mérlege

A román pénzügyminisztériumot felhatalmazták, hogy az állami pénzügyben 16 milliárd lei értékű pénzt verethessen. Az intézkedést a nagyobb pénzforgalommal és a keleti területek visszatérésével indokolták meg. Bevonják az I. Mihály képevel ellátott 250 lei-es érmeiket és helyettük ugyancsak Mihály király képevel ellátott 200 lei-es érmeiket vernek.

A román belügyminisztérium a napokban rendeletet adott ki, amelynek értelmében a román területen élő lengyel menekülteket munkaszolgálatba kell sorozni. Ez alól csak a kiskorúak, ezek ápolói, továbbá az egykori magasrangú lengyel közméltóságok alkotnak kivételt. Olyan lengyel menekülteknek, akik Romániában már eddig is foglalkozást találtak, kötelesek fizetésük 3—20 százalékát leadni a szegény menekültek támogatására létesített alap céljaira.

A fegyverkezési államtitkárság rendelete értelmében Romániában ismét korlátozták a gépjárművek forgalmát. Jövőben a járművek csak külön engedély alapján közlekedhetnek, amelybe feljegyzik az utazás célját és útvonalát. A legszigorúbban tilos elvinni ilyen engedélyezett útra olyan személyeket, akiknek semmi közük sincs az út céljához.

Augusztus elsejével az egész országban újból megállapítják a legkisebb munkabérek. Bukarestben és egyes városokban az új bérek férfimunkások számára 3800 lei és gyermekek számára 2300 leit tesznek ki.

A fizetésemelés körülbelül 30 százalékos. A többletet azonban a munkaadó nem készpénzben, hanem elemi-szerekben és logyasztási cikkekben egyenlíti ki. A vállalkozónak nincs joga a béremelés miatt kvártmányainak árát felemelni.

A román vasútak 1941. évi bevételéről a következő kimutatást tették közzé: Az összbevételek 21 milliárd és 52 millió leit tettek ki, amelyből 3.934.000.000 lei esik személyforgalomra, 15.090.000.000 az áruforgalomra, 2.028.000.000 lei más bevételi forrásokra. A bevételek messze túlhaladják az 1940. évit, amely összesen 14.040.000.000 lei ért el, ebből az árutarifára esett 7.344.000.000 lei, személyforgalomra 2.724.000.000, más bevételi forrásokra 3.972.000.000 lei.

A román gyufamonopólium jelentése szerint 1940-től kezdve hatálmán felfizelő Romániában a gyufagyártás. Az 1941—42. évben az állam a gyutából 320 millió lei bevételt ért el az előző évi 277 millió lei-el szemben.

Meghalt dr. Schادل Ernő, a kiváló politikai és sajtójogász

MOT jelenti: Szombaton este futótüzként terjedt el a magyar jogász-körökben egy tragikus haláleset híre. Schادل Ernő dr. törvényszéki tanácselnök szombaton délután meghalt. Szombaton délután is hivatalban volt. Félhárom órakor fejfájásról panaszkodott. Este hét óra tájban az egyik törvényszéki altiszt szobájában az asztalra borulva találta. A kihívott mentőorvos csak a halált tudta megállapítani és azt, hogy a halál szívizélhűtés következtében történt.

Schادل Ernő dr. Győrött született Egyetemi tanulmányait Kolozsvárott végezte. A világháború folyamán orosz hadifogságba került és csak 1920-ban került haza. 1924-ben tanácsvezetessel bízták meg, majd törvényszéki tanácselnök lett. Ő tárgyalta a legkomplicáltabb politikai és sajtópereket. Bírói és ügyvédi körökben közzismert volt alapos jogi felkészültsége. A tanácselnök hirtelen halála nagy feltűnést és részvétet keltett.

Repülőgép a rajvonalban

Nem szabad megakadni az utánpótlásnak

Ellátószolgálat nélkül nem lehet harcolni.

Élelemmel, lőszerrel, üzemanyaggal és sok minden mással kellő időben és a megkívánt helyen el kell látni a csapatokat.

Jó utakon, sűrű vasuti hálózattal rendelkező vidékeken a pótlás megszervezése könnyű. Oroszországban azonban, ahol feneketlen sár, uttalan-utak vannak és az egyik vasuti vonaltól a következőig sokszor tíz napig kell előnyomulni, valóságos tudomány ez. Különösen villámgyorsan mozgó arcvonalon. Azért itt minden eszközt felhasználnak az utánpótláshoz. Gépkocsik, országos járművek, előfogatók mellett repülőgépek is szállítják a szükségletet.

Ne úgy képzeliük el ezt, hogy egyik jól kiépített és biztosított repülőteremtől

a másikig szállítanak rakományt. A gépek az első vonalakra, a harcolók közé mennek. Rendszerint hárommotoros, hatalmas gépóriások ezek és egy-egy útjukon több ezer kiló lőszerrel szállítanak a megjelölt helyre. Ha lehet, leszállanak, ha nem, ejtőernyő segítségével juttatják rendeltetési helyére a pótlást.

Egyik ilyen hárommotoros gépünk, dombos vidéken 8000 kiló lőszerrel kényszerleszállást végzett az ellenséges vonalak közelében. A vörösök észrevették és azonnal indultak a gép ellen. A szemben lévő dombtetőn elhelyezett tüzérfigyelőkön azonban látta a veszélyes helyzetet. Zárótűzet kért a gép köré. A tüzéregei tűzfal megállította a szovjetoroszokat. A közelben tartózkodó erők — fegyvernemre való tekintet nélkül — szintén a gép és pilótái segítség-

gére siettek. Mesezerűtlen a szívósan védekező és mindenképpen a repülőgép és repülők megsemmisítésére törekvő ellenséget... A rakományt, a drága szállítóeszközt és az embereket egyaránt megmentették.

Ilyen és ehhez hasonló „epizódok” között folyik fennakadás és pillanatnyi szünet nélkül keleten a pótlás. Valóságos hősköteménye a magyar szívósságnak, szervező erőnek és bajtársiasságnak. Mindenki, mindenhol idejében megkapja azt, amire szüksége van.

Ferenc Gyárfás.

Életbelépett a nyomtatvány-árszabály a nagyváradi nyomdáknak

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Nyomdaipari Szakosztálya a következő felhívással fordult a közönséghez:

Szíves tudomására hozzuk a nyomtatványrendelő közönségnek, hogy Szakosztályunk f. évi augusztus hó 1-én életbe léptette az Árkormánybizottság által 19.462—1940. sz. alatt jóváhagyott hivatalos „Nyomtatvány-árszabály”-t.

Egyben közöljük, hogy a képesítéshez kötött ipart védő idevonatkozó törvényekre való hivatkozással a jövőben papirkereskedők és közvetítők nyomtatványrendelését nem fogadjuk el, miert is kérjük a nyomtatványrendelő közönséget, hogy szükségletüket szíveskedjenek képesített nyomdász mesterek üzemében megrendelni.

Teljes Tisztelettel:
Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Nyomdaipari Szakosztály tagjai.

Kiknek fellebbezését tárgyalja a II. számú adófelsőzamlási bizottság?

II. számú adófelsőzamlási bizottság a „Dobó Katica” Polgári Leányiskola (volt Notre Dame de Sion) helyiségében, Horthy Miklós ut 36. I. emelet 1942 augusztus 4-én délután 3 órakor az alábbiak adófellebbezéseit tárgyalja: Hirsch Bertalan Tilinkó utca 6. szám. Dr. Salamon Zsigmondné Szent István tér 11. szám, Szabó Lajos Szent Jeromos utca 27. szám, Karácsony Gyula Bezenyei György utca 12. szám, Jován Gábor Hodosi Miklós utca 37. szám, Özv. Grün Sámuelné Varju utca 2. szám, Rostás György Varju utca 17. szám, Dickert Tibor Sipos Orbán utca 50. szám, Özv. Molnár Albertné Zágonyi Dezső utca 31. szám, Gerlach Mihály Thököly ut 77. szám, Molnár Mária Ferdényi ut 53. szám, Feld Arthur Török Ignác utca 15. szám, Koszta Tivadar Gróf Tisza István ut 37. szám, Prop István Gróf Tisza István ut 18. szám, Nagy Gyula Gróf Tisza István ut 25. szám, Bronz Lőrinc Gróf Tisza István ut 65. szám, Klein Izidor Gróf Tisza István út 53/b. Schwartz Mózes Velence-part 49. szám, Weisz Sándor Velence-part 19. szám, Todor Lajosné Hattyu utca 43. szám, Lakatos István Hattyu utca 36. szám, Kohn Áron Hattyu utca 26. szám, Weisz Károlyné Hattyu utca 54. szám, Weisz Hermann Hattyu utca 54. szám, Nagy István Mátyás király ut 106. szám, Roth Géza Mátyás király ut 39. szám, Özv. Csora Sándorné Jávor Ádám ut 25. szám, Koszta György Mikszáth Kálmán utca 38. szám, Tordai Lajos Alsó Dorongos oldal 2. szám, Szabó Lajos Gróf Majláth Gusztáv tér 12. sz.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

CLÓFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

AUGUSZTUS VÉGÉN ÜL ISMÉT ÖSSZE A KÉPVISELŐHÁZ. A Magyar Tudósító jelenti: A képviselőház a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat felelősi módosításának elfogadása után pénteken elnapolta ülését és felhatalmazást adott a Ház elnökének, hogy a szükséghez képest intézkedjen a Ház összehívása iránt. A Magyar Tudósító értesülése szerint a képviselőház ugynevezett cséplési szünete négy hétig tart és augusztus végén ül össze ismét a Ház.

Kitűnően vizsgáltak a női honvéd ápolónők. (Saját tud.) Szombaton délután a Magyar Házban tettek vizsgát a tűzharcos női honvédek arról a hathetes ápolónői tanfolyamról, melyre annak idején oly szép számmal jelentkeztek. Minden egyes vizgázónak meglátzott a feleletén, hogy gondos kiképzésben részesültek, s hogy nagy szorgalommal tanultak, készültek önként vállalt hivatásukra. A tűzharcos női honvédek közérdekű munkássága mindjobban kezd kibontakozni. Erre vall az az elhatározásuk is, hogy már most megkezdik a téli meleg holmik kötését katonáink részére.

A BAROSS SZÖVETSÉG-be tömörült Liszt és Terménykereskedők Szakosztálya folyó hó 4-én, kedden este 7 órakor a Baross Szövetség hivatalos helyiségében (Rákóczi-út 12. III. em.) ülést tart, melyre a Szakosztály t. tagjait tisztelettel meghívja és megjelenésüket feltétlenül elvárja az Elnökség.

Halálra ítélték hat ir forradalmárt az angolok. Lisszabon. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Mint Londonból jelentik, a katonai törvényszék halálra ítélte az „ir forradalmi hadsereg” hat tagját, akik pisztolylövéssel megölték Belfastban egy rendőrtisztet.

MEGSZÜNT A TISZÁNTUL. A Magyar Tudósító jelenti: Augusztus 1-én megszűnt Debrecen református szellemében szerkesztett napilapja, a Tiszántúl és beolvadt a Debrecen-Hajdúföld című újságba. A lap irányítását nyolc hónappal ezelőtt Kodolányi János vezetésével, az ugynevezett népi írók vették át. Kodolányi már régebben megvált a laptól, amely most végleg megszűnt. *Sinddy Pál*, aki a népi írók megbízásából szerkesztette az újságot, kivált a laptól.

Rooseveltnak nagy tervei vannak a munkásmozgósítással. — Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: A washingtoni kormány egyik hivatalnok kijelentette, hogy a kongresszus rövidesen vizsgálat alá veszi azt a törvényjavaslatot, amely Roosevelt meg hatalmazza arra, hogy körülbelül 50-60 millió főnyi munkást bárhol munkába állítson.

LEHÁR FERENC SOPRON DISZPOLGÁRA. Sopronból jelentik (MTI.): Lehár Ferencet, aki soproni illetőségét a mai napig is megtartotta, Sopron város törvényhatósági bizottsága díszpolgárrá választotta. Az erre vonatkozó díszoklevél most készült el és ünnepélyes keretek közt adják át Lehár Ferencnek.

KISGYÜLÉST TART A VÁROS. Nagyvárad. Saját tud. Kedden délelőtt 11 órakor kisgyűlést tart a város. A legfontosabb tárgysorozati pont az Őssi-telep víz és közművekkel való ellátása.

Hegedüs Lóránd még nem tud felesége és leánya öngyilkosságáról. Az Uj Nemzedék írja: Hegedüs Lóránd volt pénzügyminiszter, a TEBE volt elnöke, aki jelenleg a hárshegyi szanatórium-ban van, még nem tud felesége és leánya öngyilkosságáról. Mindössze annyit közölt vele, hogy mindketten súlyos betegek. Hegedüs Margit nővérehez címzett levelében azt írja, hogy meguntta éltét és kéri, hogy holttestét ne boncolják fel.

SZERDÁN MÉP ÖSSZEJÖVETEL. Nagyvárad. Saját tud. A MÉP szerdán a Kazinczy-utca 6 szám alatt tartja rendes heti összejövetelét dr. Hlatky Endre főispán elnöke alatt.

Súlyos vasúti karambol Szlovákiában. Pozsonyból jelentik, hogy Alsóku-binytól nem messze július 29-én egy motorosvonat összeütközött a szembe-futó tehervonattal, 14 utas meghalt.

ELJEGYZÉSI HIR. Elkán Magda úrleány és Jakab Imre f. hó 1-én, szombaton este tartották eljegyzésüket.

Modern festett **BUTOR** olcsón kapható **MEZEINÉL**
 Szabadság-utca 12. Hálók, kombinált szobák, előszobák, konyhák.

VICHY TILTAKOZOTT AZ ANGOL BOMBATÁMADÁS MIATT. Vichyből jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Pietry madridi francia nagykövet felkereste Hoare madridi angol nagykövetet és tiltakozó jegyzéket nyújtott át neki. A jegyzékben a francia kormány tiltakozik a legutóbbi angol repülőtémadás ellen.

Lezuhant egy amerikai katonai személyszállító gép. Buenos-Aires. (MTI.) A Stefani jelenti: Newyorkba érkezett jelentés szerint egy amerikai katonai személyszállító repülőgép közvetlenül azután, hogy felszállt lezuhant. 11 ember meghalt.

BEFEJEZŐDÖTT A POLGÁRI ISKOLÁK TANÁRAINAK TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAMA. Szegedről jelentik (MTI.): A visszacsatolt területek polgári iskolai tanárai számára a szegedi Polgáriiskolai Tanárképző Főiskolán tanfolyamot rendeztek, amely most ért véget.

SZARADZSOGLU BEMUTATTA KORMÁNYÁT. Ankarából jelentik (MTI.) A NTL jelenti: A nagy nemzetgyűlés ma ülést tartott. Az ülésen Szaradzsoглу miniszterelnök bemutatkozott kormányával együtt.

UJABB VERESÉGET SZENVEDTEK HÖLGY KOSARAZÓINK OLASZORSZÁGBAN. Genovában a magyar hölgy kosárlabdások az olasz hölgyektől 27:18 (16:3) arányu vereséget szenvedtek.

Keresztény magyar keresztény magyarnál vásárol

Tiszta szesz Nánássy-nól.
 Színház mellett.

HALÁLOZÁS. Csikszentsimoni Lakatos Irén áll. óvónő életének 28-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor volt.

10 francia és 1 lengyel állampolgárt végeztek ki bűncselekmény miatt Párizsban, Vichy. (Bud. Tud.) A párizsi német megszálló hatóság közli, hogy 10 francia és egy lengyel állampolgárt bűncselekmények miatt kivégeztek. Asay sur Cheresben a német hatóságok letartóztattak egy francia politikusot, aki megkísérelte, hogy 27 zsidót a meg nem szállott francia területre csempésszen át. A lyoni francia katonai törvényszék halálraítélte egy franciát a belső biztonság elleni bűncselekmény miatt.

ORVOSI HIR: Dr. Baranyai Lajos, a nemibeteg gondozó intézet vezetőorvosa, tanulmányi szabadságáról hazaérkezett és újból rendelt privát betegeknek délelőtt 9-10-ig, délután 3-tól fél 5-ig. Hitler Adolf-u. 11 szám.

MEGGYUJTOTT A VONAT SZIKRÁJA EGY VILLANYPÓZNÁT. Vasárnap délben értesítették a nagyváradai tűzoltóságot, hogy az Alsó Körös-oldal mellett, a vasúti sínek mentén egy villanypózna meggyulladt és lángokban áll. A tűzoltók nyomban a helyszínre siettek és sikerült a tüzet azonnal eloltani. Mint megállapították, a tüzet az egyik elhaladó mozdony szikrája okozta.

LÓVERSENY SZATMÁRON. A szatmárnémeti lötenyésztők a felszabadulás óta vasárnap első ízben rendeztek lovasversenyt, amelyen 80 versenyző 100 lóval vett részt.

Hatvan százalékkal növekedett az USA hadikiadásai. Lisszabon. (MTI.) A Stefani jelenti: Washingtoni jelentés szerint az Egyesült Államok hadikiadásai júniusban 4.1 milliárd dollárt értek el, vagyis a hadikiadások ebben a hónapban 60 százalékkal nagyobbak voltak, mint májusban.

HALÁLOS ÁGYÁN BEISMERTE A 14 ÉV ELŐTTI CSENDŐRGYILKOSÁGOT EGY GAZDA. Győről jelentik (MTI.): Még 1928 november 16-án történt, hogy a Lábány melletti erdőben éjszaka vadászfegyverrel agyonlőtték Veszprémi Antal esendőrormestert. Ifjabb Méhes Géza ravaszdi lakos beismerte a gyilkosságot és a beismerő vallomás alapján 13 évi fegyházra ítélték. Ifjabb Méhes Géza a büntetés jórésztét le is töltötte. Most édesapja, idősebb Méhes Géza halálos ágyán jegyzőkönyvbe vetette, hogy a csendőrt nem a fia, hanem ő ölte meg és annakidején fia közös megegyezéssel magára vállalta a büntényt. Az esetről jelentést tettek a győri ügyészségnek.

KORLÁTOZZÁK A MOTOR HASZNÁLATÁT ANGLIÁBAN. Amszterdamból jelentik (NTI.): A brit hírszolgálat jelentése szerint Angliában külön engedélyt teszük függővé szeptember elsejétől kezdve azon motorok használatát, amelyeket Diesel, vagy motorolajjal hajtanak.

Az Actio Catholika 63. sz. filmkritikája

„DILEMMA”. A magzatelhajtás súlyos kérdését fölvető, komoly szándékú svájci film. Erkölcsi megoldása teljesen mégsem kielégítő, mert a természetfölötti szempontokat mellőzve csupán a társadalmi előítélet szemszögéből vizsgálja a súlyos erkölcsi kérdést. A végső jelenetben pedig a törvénytelen születésekről vallott nézetek megtévesztésre alkalmasak.

SZERELMI BÁNATÁBAN FELAKASZTOTTA MAGÁT EGY JÁKÓHODOSI LEGÉNY. Sipos Károly 18 éves jákóhodosi legény pénteken a község határában húzódó erdőben felakasztotta magát. A vizsgálat megállapította, hogy tettét szerelmi bánata miatt követte el. Az ügyészség megadta az engedélyt a temetésre.

Svájc most ünnepelte nemzeti ünnepét. Bern. (MTI.) Az OFI jelenti: Svájcban ez évben is nagy ünnepséggel ülték meg augusztus elsejét. Svájc nemzeti ünnepét, a szövetségi állam megalapításának évfordulóját. A városokban mindenütt sok ezer főnyi tömeg vett részt az ünnepségeken. A nemzeti ünnep alkalmából Etter szövetségi elnök rádióbeszédet mondott. Beszédében felhívta a svájciakat arra, ne hallgassanak azokra, akik egyenlenséget akarnak kelteni. Szabadságunkat csak szolidaritásunk teljes megőrzésével tarthatjuk meg.

ARGENTINA NEMKIVÁNATOS ELEMNEK MINŐSÍTETT EGY AGRESSZIV AMERIKAI ÍRÓT. Buenos Airesből jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Az argentin kormány nemkívánatos személyiségnek minősítette Waldo Frank amerikai író. Frank több hét óta tartózkodik Argentínában és ez alatt sok előadást tartott az amerikai szolidaritás kérdéséről. Frank olyan hangot hozt el előadásában, amely ellenkezik a vendégjoggal.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy forgalmi adó fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67-69 szakasza alapján az első árverést 1942 augusztus 13-án, a másodikát augusztus 22-én a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2) kifizöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak azegetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverést azonban az ingóság a becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.
4. A vételár azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1942 július 31-én.

Mester Mihály sk. végrehajtó

Hirdessen a Magyar Lapokban

SPORT

Szeptembertől bevezetik a mindennapos testedzést a fiú középiskolákban

Jókedv, élénkség, vidámság az év minden napján

Egymásután jelennek meg azok a nagyfontosságú rendeletek, amelyeket az Ifjúság Országos Vezetőjének előterjesztésére a magyar levanteifjúság érdekében hoznak.

A budapesti és debreceni tankerület közép és polgári fiúiskolái az elmúlt tanév tavaszi hónapjaiban a naponkénti félórás testnevelést próbaképpen bevezették, erről szóló összefoglaló jelentésüket most ismerheti a Levante Hírközpont. A naponkénti félórás testnevelés a gyakorlatban nagyszerűen bevált, a tanulók szívesen végzik, az utána következő órákban felgyógyulás tapasztalható. Célját eléri, s minthogy lelki nevelő hatása igen nagy, fenntartása feltétlenül kívánatos.

Most készült el az idevágó rendelet a mindennapos testedzés kísérletének tapasztalatai alapján. Szeptembertől a fiú polgári iskolákban, fiú gimnáziumokban, gyakorlati irányú fiú középiskolákban, tanítóképzőintézetekben, felső ipariskolákban és fiú ipari iskolákban — a naponkénti félórás testnevelést a szabadban végezve bevezetik. A gyakorlás időpontját az iskolaigazgatók állapítják meg a reggeli 8 óra kezdődő vagy a második, illetve harmadik órát követő félóra közlül.

A téli hónapokban december hó 1-től március hó 1-ig — minthogy a zárt helyen végzett gyakorlás jelentős hatást vált ki a tanulóknál — szünetel.

A Levante Hírközpont jelentése szerint a szabadgyakorlatok kivül a testnevelés más ágait is tartalmazza a havonként összeállított gyakorlatanyag. Társasgyakorlatok, akadály-, eszerygyakorlatok, játékok és váltófutások, stb. bevezetésével gondoskodnak arról, hogy a gyakorlatanyag ne váljék megszokottá, unalmassá.

Hangos jókedvű énekléssel vonulnak a tanulók mindennapos testedzésre, az egész gyakorlati a jókedv, élénkség, vidámság jellemzi.

Megfelelően a ma követelményének valamennyi iskola igazgatósága és tanári kara példás buzgalommal törekedik zökkenőmentesen végrehajtani a

mindennapos testedzés kísérletét, bár nem egy iskola kénytelen volt megfelelő hely híján az utcán, közeli sétatereken, ligetben tornáztatni ifjúságát. Több iskolában maguk a tanárok is résztvettek a testet-lelket úditó mindennapos testedzésben, természetesen a vezénylésbe bevonták a levante ifjúvezetőket is.

Kedvezőtlen idő esetén is okosan használták ki az időt: hazafias dalokat énekeltek, Hőseinkről emlékeztet, misére vitték a fiúkat, stb. Ez a félóra mindenképpen az ifjúság jellemnevelésének eszköze. Honvedpolgárt nevel a mindennapos testedzés és a szintén szeptembertől bevezetendő honvédelmi ismeretek oktatása.

4x400 méteres váltófutásban első berlini LSV 3:20.8 mp.
100 méteres női síkfutásban első Schulz (Németország) 12.3 mp-vel.

Ujabb vereséget szenvedtek hölgy kosarazóink Olaszországban

Genovában a magyar hölgy kosarlabdások az olasz hölgyektől 27:13 (16:3) arányú vereséget szenvedtek.

APRÓHIRDETÉSEK

Különféle

Paragázzal poloskát, melytől azok péteit falból, bútorokból, palozat alól feloldósággal irtja Csutorás, Szigligeti-utca 7. Telefon: 14.21. 816

Jömenetelű fűszerüzlet, családi okok miatt azonnal átadó. Cím a kiadóban. 830

Bérbeadó 160 katasztrális hold föld. Értekezni özv. Kriszta Bélanénál Kaba-láspatak, u. p. Mezőtelegd. 807

Kávéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok at.

Adás-vétel

Kalapszalonn régi bevezetett, olcsó bérrrel, kis tökével átvehető. Érdeklődők címét „Női kalap” jelzővel kiadja. 813

Underwood írógép olcsón eladó. Rimanóczy-utca 4. emelet, ajtó 7. 829

50-100 holdas birtokot épületekkel keresek megvételre ügyfelem részére. Jelics ingatlanközvetítő iroda, Hitler Adolf-utca 13. 832

Eladó három hold föld részben szőlővel beültetve. Cím a kiadóban. 825

MAV gőzlokomobil és 58 colos csep-lőszekrény eladó, kitűnő állapotban. Üzemben is megtekinthető. Komádi, Kinizsi-utca 20. Takács. 831

Hat darab finom Thonett epédőszék sürgősen eladó. Alap-utca 2. Házmester. 819

Eladó bútorok. Háló, ebédlő, tükörök, ruhamangorló gép, tűzfűcskendő gép műhelyekbe és gyárakba munkásoknak mosdók, Minimax, villanycsillárok. Vitéz-utca 33. 811

Vásártéren kereskedésnek alkalmas ház eladó. Cím a kiadóban. 806

Jókarban lévő használt perzsa átvétő szőnyeget, modern garderobszekrényt keresek. Cím a kiadóban. 793

PETREZELYEMLEVELET és zellerlevelet vásárol a Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Nagyvárad, Árvos Pál utca 2-6.

Allást nyec

Dr. Szabó Béla kir. közjegyző Szászregén, a közjegyzői munkakörben megfelelő gyakorlattal bír, a román nyelvet is beszélő helyettesít, jelöltet vagy irodai alkalmazottat keres. Fizetési igény és előző gyakorlat közlését kéri.

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

Férfiruhákat használtakat, legjobb áron vehet, eladhat **MOLNÁR** használtruha üzletében Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra hához jövök.

WMEC—NAC találkozóval kezdődik az új labdarugó idény Nagyváradon

Nagyvárad. Mint ismeretes, amikor a NAC kiadta Fuszket a WMFC-nek kikötésenként szerepelt a nagyváradiak részéről egy barátságos mérkőzés megrendezése is, mégpedig Budapesten. Az MLSz most tiltakozik a mérkőzésnek a fővárosban való megrendezése ellen s arra utasítja a zöld-fehérek vezetőségét, hogy azt Nagyváradon játsszák le. Anyagi szempontokból egy budapesti találkozó megrendezése, ami országos viszonylatban is nagy sporteseménynek számít, sokkal többet jelentett volna a NAC-nak, mint egy váradi mérkőzés. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy ma Nagyváradon mintegy 5-6 ezer olyan vérébeli szurkoló látogatja a mérkőzéseket, akik egy ilyen nagy találkozóhoz, ahol a magyar bajnokcsapat méri össze erejét fiainkkal, elmaradjon. Márpedig ez anyagiakban szintén nem hagyható figyelmen kívül s igérete a biztos anyagi sikernek is.

Nagyvárad egész sporttársadalma nagy örömmel fogadta a szövetség döntését s várja a jövő vasárnapi nagy sportszencziót. A NAC erősítéseivel már megkezdte edzéseit, hogy felkészülve várja az Erzsébetliget gyepén nagyevű ellenfelét.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor.** Széchenyi órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása ter 6.

Szép magyar sikerek az európai atlétikai olimpián

Berlin. Berlinben vasárnap délután az olimpiai stadionban 40.000 fényi közönség előtt került sor a német, olasz, magyar, holland, finn és svéd atléták nemzetközi küzdelemre.

4x100 méteres váltófutásban első Lanzi (Olaszország) 47.5 mp-vel. A magyar Polgár negyedik lett.

1500 méteres síkfutásban első Lajdenschur (Németország) 3.51 mp. idővel, negyedik a magyar iglói.

100 méteren első Osendarp (Hollandia) 10.8 idővel.

200 méteren első Molerevitz (Németország) 21.5 mp. idővel.

őj diszkoszvetésben első Mauermayer (Németország) 44.98 méterrel.

Női magasugrásban első Solm grófnó (Németország) 158 centivel.

800 méteres síkfutásban első Siebert (Németország) 1:54.2, második Marosi (Magyarország) 11:54.6 mp-vel.

10.000 méteren első Beviaqua (Olaszország) 30.54 mp. idővel, második Szilágyi (Magyarország) 30:56.6 mp idővel.

110 méteres gátfutásban első Zepernick (Németország) 15.2 mp-vel, második Kiss (Magyarország) 15.3 mp-vel, harmadik Hidas, negyedik Szabó dr. Magyarország.

Magasugrásban első a finn Nicklen 197 centivel.

A rúdugrást a német Loekner nyerte új német rekorddal 416 centiméterrel. A magyar Kovács itt negyedik lett 390 centiméterrel.

Távolugrásban a német Wagemann győzött 758 centiméterrel. A magyar Vermes és Gyuricza második, illetve harmadik lett 729, illetve 765 centiméterrel.

Súlylökésben a német Woelke győzött 15.87 méterrel.

Diszkoszvetésben az olasz Tosj lett az első 48.92 méterrel, míg a magyar Kulitz negyedik lett 44.77 centiméterrel.

Geregyvetésben a német Bektor győzött Várszegi előtt. A mázik magyar versenyző Csányi ötödik lett.

Kalapácvetésben első Sterch német 52.60 méterrel, 5. Németh Imre (magyar) 50.73 méterrel.

Uj kerékpárok részlete is, javítások olcsón **JAKAB műszerésznél** Kossuth-u 5. Tel. 23-30.

Gamma—Kispest 4:2 (1:1)

Szombat este kezdődött meg az Elektromosok Latorca-utcai fényesen kivilágított pályáján a Szent István Kupa ez évi küzdelem. Ez alkalommal a Gamma FC a Kispesti együtessel került szembe. A mérkőzést fél 9 órakor kezdték meg 10.000 főnyi közönség előtt Köhalmi játékezetése mellett. A lelkes kispesti együttes a 13. percben az új szerzeményű Hrotkó II révén megszerzi a vezetést. A 19. percben a Gamma Kincses révén egyenlít. Szünet után a budaiaik kerülnek fölénybe, de az első 10 perc után feljön a Kispest is és Egresi révén a 12. percben újból

vezetéshez jut. A Gamma csak a 36. percben egyenlít Váradi góljával. A hátralevő játékidő alatt újabb gólt egyik csapat sem tudott elérni, ezért 2x15 perces hosszabbítást rendel el a játékezető a Kupa-szabályok értelmében. Az első játékidőben azonnal a Gamma kezébe kerül a játék irányítása és a 8. percben Váradi, majd két perc múlva Palatinus révén 4:2 arányban vezetnek a budaiaik. A kispesti csatárok több gólt nem tudtak összehozni, úgyhogy a végeredmény 4:2 a Gamma javára. Így a görögbe-tűsök jutottak tovább.